

Nd. **10. Frumvarp til laga** [10. mál]
um breyting á lögum nr. 30 27. júní 1921, um erfðafjárskatt.

(Lagt fyrir Alþingi á 92. löggjafarþingi, 1971.)

1. gr.

Í stað orðsins „rikissjóð“ í 1. gr. laganna komi: erfðafjár sjóð.

2. gr.

2. gr. orðist svo:

Fjárhæð erfðafjárskatts er ákveðin þannig:

- A. Af erfðafé, sem hverfur til þess hjóna, sem lifir hitt, til niðja, kjörniðja og fósturbarna, svo og af þriðjungshluta, ef ráðstafað hefur verið með erfðaskrá til annarra, skal svara af arfi hvers erfingja um sig:

Af fyrstu 200 þús.	5%
— næstu 200 —	6%
— — 200 —	7%
— — 200 —	8%
— — 200 —	9%
og þar yfir	10%

B. Af erfðafé, sem hverfur til foreldra hins látna eða niðja þeirra, er ekki heyra undir staflið A, skal svara af arfi hvers erfingja um sig:

Af fyrstu 200 þús.	15%
— næstu 200 —	17%
— — 200 —	19%
— — 200 —	21%
— — 200 —	23%
og þar yfir	25%

C. Af erfðafé, sem hverfur til afa eða ömmu hins látna eða niðja þeirra, er eigi heyra undir stafliðina A og B, eða til fjarskyldari erfingja eða óskyldra, skal svara af arfi hvers erfingja um sig:

Af fyrstu 200 þús.	30%
— næstu 200 —	34%
— — 200 —	38%
— — 200 —	42%
— — 200 —	46%
og þar yfir	50%

D. Af erfðafé, sem hverfur til kirkna, opinberra sjóða, gjafasjóða, félaga, stofnana, eða annars slíks, skal greiða 10 af hundraði.

3. gr.

Í stað „tilsk. 25. sept. 1850 10. gr.“ í niðurlagi 1. mgr. 3. gr. komi: Erfðalög nr. 8 14. marz 1962.

Í stað orðsins „ríkissjóðs“ í 3. mgr. 3. gr. komi: erfðafjár sjóðs.

4. gr.

Í stað „100“ í 1. mgr. 6. gr. komi: 10000.

Í stað „10“ í 2. mgr. 6. gr. komi: 1000.

Í stað orðsins „stjórnarráðinu“ í síðustu mgr. 6. gr. komi: félagsmálaráðuneytinu.

5. gr.

Í stað orðsins „stjórnarráðið“ í 2. mgr. 10. gr. komi: félagsmálaráðuneytið.

6. gr.

Fyrri mgr. 12. gr. hljóði svo:

Ef ekki fer fram sala á opinberu uppboði á fjármunum, sem falla í erfðir, skal skiptaráðandi útnefna óvilhalla menn til þess að meta fjármunina til peninga, ef ætla má, að þeir nemi samtals 100 000 krónum. Fasteignir skal telja á fasteignamati.

7. gr.

Í stað orðsins „stjórnarráðið“ komi: félagsmálaráðuneytið.

8. gr.

Síðasti málsliður 14. gr. hljóði svo:

Með mál út af þessum efnnum skal farið að hætti opinberra mála.

9. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1972.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Gert er ráð fyrir, að nýtt fasteignamat öðlist gildi hinn 1. janúar 1972. Hið nýja mat er um það bil 15—20-faldað núgildandi fasteignamat.

Gildandi lög um erfðafjárskatt eru frá árinu 1921 og við ákvörðun gjaldstofns er miðað við fasteignamat. Ákvæði laga þessara um ákvörðun skattsins eru orðin úrelt. Þannig eru ákvæði laganna um stighækkun óraunhæf miðað við núverandi verðgildi, þar eð skattur samkvæmt 1. erfð er kominn í hámark við kr. 36 000.00 og að því er varðar 2. og 3. erfð við kr. 40 000.00.

Breyting sú, sem felst í frumvarpinu er fölginn í stækkun og fækkun skattþrepa. Skattþrepin eru nú kr. 1000.00, en lagt er til, að þau verði kr. 200 000.00. Í 1. erfð er skattur nú hækkaður um ¼% við hvert skattþrep og nær hámarki við kr. 36 000.00. Lagt er til að skattur verði 5% af fyrsta þrepi og hækki síðan um 1% fyrir hvert þrep og verði 10% af arfi umfram kr. 1 000 000.00. Breyting á skattþrepum er hin sama, að því er varðar 2. og 3. erfð eins og lagt er til um 1. erfð. Hækkun skattsins við hvert þrep er hins vegar miðuð við það, að hámarksskattur verði tekinn af arfi umfram kr. 1 000 000.00 eins og lagt er til við 1. erfð, en það þýðir 25% í 2. erfð og 50% í 3. erfð. Hámarksskattur samkvæmt frumvarpinu er því hinn sami og eftir gildandi lögum. Þó að skatturinn sé samkvæmt frumvarpinu mun lægri en eftir gildandi lögum, leiðir það af hinni miklu hækkun fasteignamatsins, að tekjur erfðafjárskjóðs munu hækka mjög mikið frá því sem nú er, sbr. fylgiskjal I.

Hlutverk erfðafjárskjóðs er í raun og veru að endurhæfa það fólk, sem af einhverjum ástæðum getur ekki séð sér farborða með eigin vinnu eða skapa aðstöðu fyrir það til þess að það geti starfað að nýtsamlegum verkefnum. Tilgangurinn er tvíþættur. Annars vegar bættur þjóðarhagur með aukinni sköpun verðmæta. Hins vegar að aðstoða þá, sem sökum bæklunar eða af öðrum ástæðum geta lítið eða ekkert aðhafzt og verða þannig vonlausir og vansælir og finna engan tilgang með tilveru sinni. Markmiðið er að útvega slíku fólki verkefni við sitt hæfi, svo að það geti lifað hamingjusömu lífi.

Með lögum nr. 27 27. apríl 1970 voru sett ákvæði um endurhæfingu. Ef lög þessi eiga að ná markmiði sínu, verður að afla aukins fjár til endurhæfingarmála, m. ö. o., að auka tekjur erfðafjárskjóðs. Samkvæmt þessum nýju lögum er gert ráð fyrir því, að skjóðurinn leggi fram fé í þessu skyni.

Skal nú vikið að einstökum greinum frumvarpsins.

Um 1. gr.

Breytingin er í samræmi við 1. gr. laga nr. 12 30. janúar 1952.

Um 2. gr.

Upphafi A-liðs greinarinnar er breytt til samræmis við breytt erfðalög, sbr. 35. gr. laga nr. 8 14. marz 1962. Vísað er til þess, sem áður er sagt um stækkun og fækkun skattþrepa.

Til skýringar á ákvæðum greinarinnar eru nefnd hér nokkur dæmi:

1. dæmi.

Arfur nemur 500 000.00 kr. í reiðufé.

	Erfðafjárskattur	
	Lög 30/1921	Frumvarpið
Erfð skv. A-lið	48 425.00 kr.	29 000.00 kr.
— — B-lið	121 100.00 —	93 000.00 —
— — C-lið	242 200.00 —	186 000.00 —

2. dæmi.

Arfur nemur 1 000 000.00 í reiðufé.

	Erfðafjárskattur	
	Lög 30/1921	Frumvarpið
Erfð skv. A-lið	98 425.00 kr.	70 000.00 kr.
— — B-lið	246 100.00 —	210 000.00 —
— — C-lið	492 200.00 —	420 000.00 —

3. dæmi.

Árur nemur 50 000.00 kr. í fasteign (Mat 15-faldað miðað við frumv. en gildandi mat við l. 30/1921).

	Erfðafjárskattur	
	Lög 30/1921	Frumvarpið
Erfð skv. A-lið	3 425.00 kr.	48 000.00 kr.
— — B-lið	8 600.00 —	148 500.00 —
— — C-lið	17 200.00 —	297 000.00 —

4. dæmi.

Árur nemur 100 000.00 kr. í fasteign (Mat 15-faldað miðað við frumv. en gildandi mat við l. 30/1921).

	Erfðafjárskattur	
	Lög 30/1921	Frumvarpið
Erfð skv. A-lið	8 425.00 kr.	120 000.00 kr.
— — B-lið	21 100.00 —	335 000.00 —
— — C-lið	42 200.00 —	670 000.00 —

Á fylgiskjali II eru sýnd nokkur dæmi um erfðahlut og erfðafjárskatt einstakra erfingja.

Um 3. gr.

Tilskipun 28. sept. 1830 er úr gildi fallin, gildandi erfðalög eru nr. 8/1962. Um breytingu á 3. mgr. vísast til athugasemdar við 1. gr.

Um 4. gr.

Ákvæði í 1. og 2. mgr. eru úrelt vegna breytts verðgildis. Lagt er til að fjárhæðunum verði breytt, nokkuð til samræmis við breytingar á 2. gr.

Samkvæmt 4. gr. auglýsingar nr. 96 31. des. 1969 heyrir erfðafjárskattur undir félagsmálaráðuneytið. Breytingin, sem um ræðir í síðustu mgr. er í samræmi við það.

Um 5. gr.

Vísast til athugasemda við 4. gr.

Um 6. gr.

Í stað lögskipaðra virðingarmanna sveitarfélaga, sem vafasamt er að séu eða verði til, er lagt til að skiptaráðandi útnefni óvilhalla menn til virðingagjörða í hverju tilviki. Jafnframt er lagt til, að fasteignir skulu teljast á fasteignamatsverði svo sem tíðkast hefur.

Um 7. gr.

Vísast til athugasemdar við 4. gr.

Um 8. gr.

Breyting á síðasta málslið 14. gr. er í samræmi við gildandi réttarfarslöggjöf.

Um 9. gr.

Rétt þykir að láta saman fara gildistöku laga þessara og hins nýja fasteignamats.

Fylgiskjal I.

EFNAHAGSSTOFNUNIN

Athugun á álagningu erfðafjárskatts við lögfestingu nýs fasteignamats¹⁾.

Milljónir króna.

	Reykjavík	Utan Reykjavíkur	Allt landið
1. Álagður skattur 1969/1970 ²⁾	6,1	4,0	10,1
2. Álagður skattur m. v. nýtt fasteignamat og óbreyttan skattstiga	36,9	14,6	51,5
3. Álagður skattur m. v. nýtt fasteignamat og till. Félagsmálaráðuneytisins um skattstiga	26,2	9,9	36,1
4. Hrein eign til skipta m. v. gildandi fasteignamat	60,5	38,9	99,4
5. Hrein eign til skipta m. v. nýtt fasteignamat	301,9	144,9	446,8

Fylgiskjal II.

EFNAHAGSSTOFNUNIN

Dæmi um álagningu erfðafjárskatts m. v. núgildandi og nýtt fasteignamat og mismunandi álagningarstiga.

Arfurinn er íbúð, núgildandi fasteignamat 70 000 kr. og nýtt fasteignamat 1 050 000 kr.

	Hrein eign til skipta, kr.	Hluttur einstakra erfingja, kr.	Skattur á hlut, kr.	Skattur samtals, kr.
1. Erfist til miaka og tveggja barna:				
a. núgildandi fasteignamat og álagning	35 000	11 666	283	849
b. nýtt fasteignamat og núgildandi álagning ³⁾	525 000	175 000	15 925	47 775
c. nýtt fasteignamat og álagning skv. tillögu ráðuneytisins	525 000	175 000	8 750	26 250
2. Erfist til þriggja barna:				
a. núgildandi fm. og álagning	70 000	23 333	789	2 367
b. nýtt fm., núgildandi álagning	1 050 000	350 000	33 425	100 275
c. nýtt fm., tillaga ráðuneytis	1 050 000	350 000	19 000	57 000
3. Erfist til þriggja systkina:				
a. núgildandi fm. og álagning	70 000	23 333	2 584	7 752
b. nýtt fm., núgildandi álagning	1 050 000	350 000	83 500	250 500
c. nýtt fm., till. ráðuneytis	1 050 000	350 000	55 500 ⁴⁾	166 500 ⁴⁾

1) Miðað er við hið nýja fasteignamat, óendurskoðað.

2) Í Reykjavík 1970, utan Reykjavíkur 1969.

3) Líður b. í öllum þremur dæmunum sýnir núgildandi skattlagningu arfs að upphæð 1 050 000 kr.; raunverulegt verðmæti er hið sama og fasteignarinnar, en arfurinn er í öðru formi.

4) Breytingar ráðuneytisins vegna breytts skala.